

De Journalist

Magazine van de VVJ

België-Belgique

P.B.

8900 IEPER 1

3/8136

Afgiftekantoor Ieper

EEN ETENTJE IN RUIL VOOR EEN GOED ARTIKEL

AHHHH... Fijn DAT Jij
Betaalt, want ik ben
GISTEREN ONTSLAGEN...

Pers en bedrijven: Goed nieuws is geen nieuws?

'Stichting' als waarborg voor autonomie FET

Humorfoto: prijzen voor persfotografen

Kim

Een geslaagde start als zelfstandige!

U wil een eigen zaak beginnen of een vrij beroep uitoefenen?

Dan weet u natuurlijk graag wat u te
wachten staat, hoe uw sociaal statuut in
mekaar zit, welke uw rechten en
plichten zijn!

Wil u deskundige begeleiding en advies
bij de start en de groei van uw zaak?

Wij helpen u graag met de administratieve
voorbereiding van uw zelfstandige

beroepsactiviteit en dit nog steeds
aan de laagste
administratiekosten, 3 %.

Wil u hierover meer inlichtingen, aar-
zel dan niet en bel ons vandaag nog!

Fonne Bauwens
hoofd marketing
tel. 03-829 23 82
Sneeuwbeslaan 20
2610 Wilrijk

ACERTA

Sociaal Verzekeringsfonds

U kan ook terecht op een van onze vestigingen

9000 AALST
Centersstraat 123
tel. 053-23 38 89
fax 053-77 76 12
Hilde Wanderslaggen

2610 WILRIJK
Sneeuwbeslaan 20
tel. 03-829 23 58
fax 03-829 23 86
Raymond Persoons

8000 BRUGGE
Langestraat 21
tel. 056-33 50 26
fax 056-34 61 34
Huib Baert

1060 BRUSSEL
Ternuutelaan 163
tel. 02-773 16 90
fax 02-773 16 03
Kurt Vertenten

9000 DENDERMONDE
Moordlaan 198
tel. 052-29 92 11
fax 052-22 08 82
Dirk De Moor

9000 GENT
E. Laurentijlein 17
tel. 09-264 12 29
fax 09-264 12 13
Johan Jongbloet

3500 HASSELT
Kunstaal 16
tel. 033-29 04 20
fax 033-23 19 71
Paul Hollemans

8500 KORTRIJK
Grote Markt 19
tel. 050-21 93 21
fax 050-21 93 29
Rudy Boussel

3000 LEUVEN
Drechtvest 24
tel. 030-29 52 09
fax 030-29 52 40
Stef Van Aellenhoven

2500 LIER
GasPuisvest 9
tel. 03-491 84 24
fax 03-491 84 44
Frieda Weyns

2800 MECHELEN
Van Benedendn. 73
tel. 015-40 42 10
fax 015-40 42 41
Jan Paschat

8400 COSTENDE
Ieperstraat 19-12
tel. 050-55 26 87
fax 050-55 26 99
Rita De Deyne

8000 ROESELARE
J. v. Arteveldestr. 5A
tel. 051-29 66 27
fax 051-26 08 98
Johan Wandenbroucke

9000 ST-NIKLAAS
Pleuzestraat 56
tel. 03-780 74 59
fax 03-780 74 49
Pascal Thuy

2500 TURNHOUT
Paterstraat 100
tel. 034-40 02 50
fax 034-40 02 34
Michel Celis

Magazine van de Vlaamse
Vereniging van
beroepsJournalisten

2de jaargang
10 april 2001, nummer 30
Verschijnt veertiendaags

Redactieraad

Laurent Coppens
Pol Deltour
Farid El Mabrouk
Wout Pittoors
Luc Standaert
Luc Vanheerentals

Redactie en coördinatie

Ann Deceunynck
Internationaal Perscentrum Vlaanderen
Grote Markt 40
2000 Antwerpen
Tel. 03/290 63 73
Fax 03/232 21 30
de.journalist@pandora.be
ann.deceunynck@euronet.be

Abonnementen

Lisbeth Moons
Vlaamse Vereniging van
BeroepsJournalisten
Steenkoolkaai 9 b
1000 Brussel
Tel. 02/229.14.70
Fax 02/223.02.72
vj@belgian-journalist.be

Abonnementsprijs:

3.200,- Bef per jaar
1.500,- Bef per jaar voor leden van de
Association des Journalistes Profes-
sionelles (A.J.P.), Vereniging van de
Journalisten van de Periodieke pers
(V.J.P.P.) en studenten.

Vormgeving

Prepress Publiwest
Jo Klaps

Publiciteitsregie:

Media Selling Place BVBA
Lambermontlaan 170
1030 Brussel
Tel 02/241 55 55
Fax 02/241 55 33
media.selling@euronet.be

Drukkerij

Publiwest N.V.
Drukkerij Sansen
Nijverheidslaan 5
8970 Poperinge
Tel. 057/33 67 21
Fax 057/33 40 18

Lid van de Unie van Uitgevers van de
Periodieke Pers

VLAAMSE
VERENIGING VAN
BEROEPSJOURNALISTEN

Ethisch ondernemen

Geen kat betwist vandaag dat de media, hun nieuwsdiensten inbegrepen, het beste maar functioneren als gewone private ondernemingen. Zeker niet overheidsgestuurd, zelfs niet te veel door de overheid ondersteund, gewoon als privaat gerund bedrijf. De deugden die het vrije marktsysteem voor de mediasector impliceert, zijn nauwelijks te overzien. Dankzij het vrije ondernemersklimaat passen redacties zich razendsnel aan aan de vloedgolf van nieuwe communicatietechnieken. Kranten en nieuwsuitzendingen zijn er steeds appetijtelijker gaan uitzien. In de magazinesector wemelt het van de nieuwe initiatieven. En dankzij verstandig ondernemerschap zijn krantentitels als De Morgen en Het Volk vandaag sowieso nog op de markt.

Daarmee is niet alles gezegd. Sommige signalen zijn eerder negatief. Aan de overkant van de taalgrens dreigt de krant Le Matin de vrije concurrentie niet te overleven. Nieuwsredacties zouden te veel toegevingen doen aan het (grote) publiek, bij voorbeeld door minder politiek nieuws te brengen¹. Of in de ren om elkaar voor te zijn, zouden ze onzorgvuldiger geworden zijn. De vraag is nog, zo voegt de Gentse hoogleraar Els De Benser in haar heruitgegeven standaardwerk over De Pers in België aan toe, "of het voor journalisten vandaag niet gemakkelijker is om politici aan te vallen dan de financiële, economische sector waarmee de dagbladen vervlochten zijn".

Vandaag hebben velen de mond vol van ethisch ondernemen. Waarom zou - in deze tijden van mens- en milieuvriendelijk produceren, biologisch kweken en verantwoord beleggen - de mediasector niet haar eigen gedragscode uitwerken? Te meer omdat de nieuwsvoorziening voor de democratie een absoluut vitale functie vervult. Media-ondernemingen moeten functioneren in een vrij ondernemersklimaat, maar meer dan andere bedrijven zouden ze zich bewust moeten zijn van hun publieke verantwoordelijkheid.

Mogelijkheden genoeg, trouwens. Om te beginnen houden directies best een strakke scheiding aan tussen hun media-activiteiten en eventuele andere bedrijfsbezigheden. Binnen elk medium moeten stevige schotten staan tussen de nieuwsdienst en de reclame-afdeling. Ook het sociaal statuut van de journalisten kan opgewaardeerd, mede omdat dit de kwaliteit van het nieuwsproduct verhoogt. Tot slot kunnen redactiestatuten garant staan voor de intellectuele onafhankelijkheid en deontologische zelfdiscipline van de journalisten. Redactiestatuten die, waarom niet, de journalisten minimale waarborgen verlenen in verband met aanwerving, evaluatie en ontslag.

Ethisch ondernemen in de mediasector, kortom, dient de democratie.

Pol Deltour

Foto: Johan Van Cutsem

¹ Alhoewel de signalen allesbehalve eensluidend zijn: de krant Het Laatste Nieuws presenteert onder deze paarse coalitie meer politieke verslaggeving dan voordien.

Inhoud

Dossier

In de reeks mythen en sagen: 'Journalisten schrijven enkel negatieve verhalen'	5
Kranten stellen nog steeds meer journalisten te werk	
FET-redactie wil stichting als bewaker van redactiestatuut	6
Kredietbank verliest rechtszaak tegen journalist	7
Het moet klikken met de baas	8
De oekaze van de cijfers	
Grote taarten hoeven we niet	9
VRT heeft weinig last van stalking	

Actueel

Erkenningscommissie motiveert beslissing altijd	10
---	----

Nieuws uit de verenigingen

Hernieuwing persdocumenten administratief	10
Stafmedewerkster JAM bij zelfstandigen	

Actueel

Belga-personeel houdt vast aan barema's	11
Fred Germonprez in Kortrijk overleden	
Humorfoto lauwert persfotografen	12

Mens achter het nieuws

Van Koerdische krant tot Medya-TV	13
-----------------------------------	----

Actueel

Een internering is geen vrijspraak	14
Cartoon is 'commentaar'	
Press Cartoon Belgium: Tweede editie	15

Onder embargo

15

Cartoon van Kim Duchateau.

In de reeks mythen en sagen: 'Journalisten schrijven enkel negatieve verhalen'

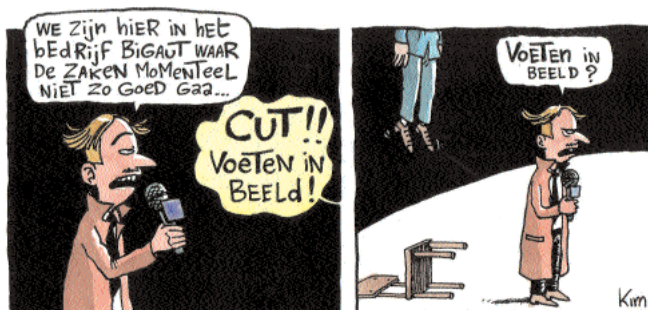
Foto: Johan Van Cutssem

Josse Abrahams

Het was op een avond in een auditorium van een bank in Antwerpen. De lokale afdeling van de federatie van de chemische nijverheid had er verzamelen geblazen voor een debat over het beeld van de chemie in de pers. De inleidende dia's lieten aan duidelijkheid niet te wensen over hoe de sector er zelf over dacht. Schreeuwerige titels met de woorden 'vervuilers', 'ontploffing', 'ongeval' en 'slecht resultaat' sprongen in het oog. Af en toe stond er ook wel een titel tussen die wees op het goede bedrijfsresultaat van een chemisch bedrijf, maar de toon was overwegend negatief. Conclusie van de bloemlezing: 'Men schrijft altijd maar slecht over ons', of nog 'de pers heeft het op ons gemunt'.

Het debat kon beginnen met aan één zijde twee journalisten, één uit de dagbladpers, één uit de weekbladpers en aan de andere zijde een woordvoerder van een chemisch bedrijf en de voorzitter van de plaatselijke afdeling van de federatie. Een dovemansgesprek werd het niet, ook al omdat de woordvoerder in kwestie drommels goed wist hoe de media in elkaar zitten en er vooral op hamerde dat de nijverheid er alle belang bij heeft om zo transparant mogelijk te werken en niets te verbergen. De stemming in de zaal en de vragen die achteraf werden gesteld, maakten echter duidelijk dat de vooroordelen tegenover de pers erg diep zitten. Deze vaststelling komt wonderwel overeen met een studie van het Amerikaanse bureau Carma, gespecialiseerd in de analyse van mediaberichtgeving, die vorige maand in De Standaard werd gepubliceerd. Daaruit blijkt dat de pers bedrijven ophemelt als het goed gaat, en nog een trap na geeft als het fout loopt. Voor de chemische nijverheid zou dat dan betekenen dat men vooral natrapt, aangezien de sector naar eigen aanvoelen met een negatief vooroordeel van journalisten te maken heeft. Journalisten doen er bijgevolg altijd een slagje bij. 'Mag het wat meer zijn', als het goed gaat, 'mag het wat minder zijn' als het slecht gaat. De studie van Carma is gebaseerd op 30.000 Amerikaanse persartikelen over de 700 grootste bedrijven ter wereld. De artikelen werden beoordeeld op een schaal van 0 tot 100 waarbij 50 een neutraal artikel zou zijn en 70 als vrij hoog wordt ervaren. Dat is bijvoorbeeld de score van het Finse Nokia, wereldleider voor mobiele telefoons en algemeen beoordeeld als een in vele opzichten goed bedrijf. Erg slecht in de Amerikaanse pers scoren bandenmaker Firestone en Xerox, fabrikant van kantoorapparaten. Onlogisch is dat niet. Firestone kwam in opspraak omdat zijn banden mankementen vertoonden en een aantal ongevallen veroorzaakten. Xerox balanceert op de rand van het faillissement. Je kan als journalist nu eenmaal moeilijk positieve verhalen schrijven over een onderneming die het niet goed doet. En wie zou het over zijn journalistieke hart kunnen krijgen om een 'rozegeur en maneschijn'-reportage te maken over Firestone als de banden van het bedrijf ongevallen met dodelijke afloop veroorzaken. Bedrijven die veel in de kijker lopen, doen dat natuurlijk ook als het slecht gaat. Jo Lernout en Pol Hauspie waren, voor de crisis die vorig jaar begon, van geen podium in Vlaanderen weg te slaan. Nogal logisch dat het débâcle van hun bedrijf gemakkelijker gepersonaliseerd wordt en dat zij daarbij het meest in de kijker lopen. Opvallend was overigens de houding van Jo Lernout. De man schuwde de media zelfs niet op het hoogtepunt van de crisis van zijn bedrijf. En het hoofd bleef recht, ook al werd zijn persoon niet ontzien en valt nog af te wachten wat zijn verantwoordelijkheid in het dossier is geweest.

Bedrijfsleiders die vinden dat er alleen maar negatief over hun onderneming wordt geschreven, hebben dat zelf in de hand. Als ze goed presteren, komen ze positief in de belangstelling, zeker in de financieel-economische pers of in de media die aandacht hebben voor die materie. Bij moeilijkheden en ondermaatse prestaties, gaat de slinger de andere kant op. De bedrijfsleiders in kwestie zullen het moeilijk geloven, maar veel journalisten leggen daarbij de nodige zin voor nuance aan de dag. Als een onderneming slecht presteert omwille van factoren die ze niet zelf in de hand heeft, zal dat heus wel vermeld worden in het artikel. De feiten zijn echter de feiten en personeel, aandeelhouders en de belanghebbende samenleving hebben recht op de informatie. Ergerlijk is het dat veel ondernemers die waarheid niet gepubliceerd willen zien en de informatie een draai geven waardoor het slechte nieuws verdrinkt in een zee van details die niets met het echte nieuws te maken hebben. Veel communicatiebureaus spelen daarbij een dubieuze rol. Als de cijfers slecht zijn, moet dat niet onderaan een perscommuniqué in onbegrijpelijke bewoordingen staan. Heb de moed om daarmee uit te pakken! Doe je dat niet, leidt dat tot geïrriteerde journalisten wat niet echt een goede gemoedsgesteltenis is voor een genuanceerd artikel. Als ondernemers vinden dat er uitsluitend negatief over hen wordt geschreven, heeft dat met de eigen perceptie van slecht nieuws te maken. Mensen lezen artikelen waarin ze zelf vermeld staan met een vergrootglas. Elke zweem van kritiek of minder positief nieuws, blazen ze op, waardoor een artikel als 'negatief' wordt afgedaan. Het betekent echter niet dat er 'vooral' negatief over die onderneming wordt geschreven. Alleen springt slecht nieuws in het oog. Meer zelfs. Ik denk dat mensen dat graag lezen. Als het tenminste over het ongeluk van een ander gaat. Dat zal ook het geval zijn voor bedrijfsleiders aan wie niets menselijks vreemd is. We kijken best allemaal naar ons eigen leesgedrag als bewijs van de stelling. Ons oog valt gemakkelijker op negatieve titels.

Dossier Pers en bedrijfsleven

Toegegeven, journalisten, eindredacteuren en hoofdredacteuren spelen daar graag op in en zullen negatiever nieuws gemakkelijker naar voor trekken. Misschien moet de mediawereld toch ook even stilstaan bij de bemerking van bedrijfsleiders. Het is inderdaad zo dat een collectief ontslag van honderden mensen bijvoorbeeld veel meer kolommen zal toebedeeld krijgen in een krant, dan de aanwerving van honderden mensen in datzelfde bedrijf. Bovendien zal dat nieuws dikwijls een iets minder prominente plaats in de krant krijgen. We moeten als media niet altijd toegeven aan de grotere

hang naar slecht nieuws van de lezer. Een gezonde dosis paternalisme - uiteindelijk maken journalisten de keuze wat, hoe en waar gebracht wordt - kan daarbij geen kwaad. Maar laat dit ook een pleidooi zijn voor dieper graafwerk in de financieel-economische wereld. Of het daarbij over positieve of negatieve verhalen gaat, doet er niet toe. Nieuws is nieuws en journalisten moeten dingen naar boven spitten, wat de bedrijfsleiders er ook mogen van vinden. Als transparantie slecht is voor één persoon, is ze zeker van belang voor de rest van de maatschappij.

Kranten stellen nog steeds meer journalisten te werk

Het aantal beroepsjournalisten bij de Belgische kranten is de jongste jaren blijven stijgen, van 950 in 1980 tot goed 1.327 in 1998 (officiële BVDU-cijfers). Aan een uitbreiding van het aantal titels kan het nochtans niet liggen: dat zakte zelfs, van 48 in 1950 tot 24 in 2000. Volgens de Gentse hoogleraar Els De Bens zijn de bijgekomen journalisten vooral ingezet voor de vele bijlagen, maar blijft het twijfelachtig of dit wel zo'n goede keuze is.

Pol Deltour

Hoogleraar De Bens, die aan de Gentse universiteit persgeschiedenis doceert, heeft een geactualiseerde editie van haar standaardwerk *De Pers in België* uit. Dat levert ook weer interessante beschouwingen op over (kranten)journalistiek en de beoefenaars daarvan. Opvallend is dat het aantal (beroeps)journalisten bij de kranten de jongste jaren is blijven toenemen. Volgens de cijfers van de Belgische dagbladuitgevers (BVDU) steeg het van 950 in 1980 over 1.227 in 1990 tot 1.327 in 1998. Vreemd toch, wanneer je dat naast de evolutie van het aantal krantentitels zet. In een stevig gedocumenteerd hoofdstuk schetst professor De Bens de concentratiegolf die de jongste decennia over de Belgische perssector is gespoeld. In Vlaanderen waren er in 1950 nog 18 krantentitels, uitgegeven door 14 persbedrijven. Dertig jaar later ging het al om 12 titels en 7 bedrijven. Anno 2000 blijven er slechts nog 10 titels over die door 4 persbedrijven uitgegeven worden: de VUM, de Persgroep, de Regionale Uitgeversgroep en de Tijd. Aan Franstalige kant verminderde het aantal uitgeverijen van 20 in 1950 tot 5 in 2000. Men evolueert daar zelfs naar een soort van duopolie, constateert Els De Bens, nu de groep *Vers L'Avenir/Medi@bel* een participatie genomen heeft in IPM (uitgever van *La Libre Belgique* en *La Dernière Heure*) en als enige tegenhanger de groep *Rossel* kent. Met het aantal Franstalige krantentitels ging het van 30 in 1950 tot 14 in 2000. Op die manier verdwenen er in heel België tussen 1950 en 2000, 27 dagbladtitels. Het aantal zelfstandige ondernemingen werd in diezelfde periode gereduceerd van 33 tot 8. Of vrij vertaald: bijna om de twee jaar verdwijnen in dit land zowel een krantentitel als een zelfstandige dagbladuitgeverij...

Corpus

Als het aantal journalisten dan toch stijgt, dan ligt dat in de eerste plaats aan de drastische vermindering van de groep arbeiders in de sector, wat zelf weer een gevolg is van de introductie van nieuwe technologieën. Het aandeel van de journalisten in de totale personeelsbezetting bij de Belgische kranten evolueerde hierdoor van 16

procent in 1980 tot 28,3 procent in 1998 (BVDU-cijfers). Voor Els De Bens is dit "een positieve trend, omdat er dus meer in de inhoud van de krant kan worden geïnvesteerd." Ondertussen hebben ook de afdelingen marketing extra personeel gerecruiteerd. De Bens vermoedt dat de toename van het aantal journalisten in België grotendeels opgeslokt is door de extra bijlagen. "Vanaf de jaren '90 vervetten de kranten, vooral naar het weekend toe." De Gentse hoogleraar heeft daar wel bedenkingen bij. "Het is vaak een soort van servicejournalisme zonder enig engagement, in de zin van 'u vraagt wij draaien'. De 'vette, zware' kranten zorgen bovendien voor een distributieprobleem en trekken op zich niet zoveel reclame aan." De Bens verwijst naar de Duitse communicatiewetenschapper Klaus Schonbach, die overtuigend heeft aangetoond "dat het degelijkheidsimago naar de lezer toe zich situeert in het corpus van de krant."

Klein scherm

De Bens betuigt herhaaldelijk haar geloof in het voortbestaan van de 'papierene krant'. "Het staat nu al vast dat de digitale krant er nooit in zal slagen om het papierene dagblad uit de markt te duwen. Welke trouwe dagbladlezer wil op een klein scherm met een onoverzichtelijke lay-out zijn krant doorbladeren?" En: "Uit overvloedig enquêtemateriaal (USA-Europa) blijkt dat de meeste online-gebruikers het subjectieve gevoel hebben minder tv te kijken maar naast hun on-line-activiteiten nog evenveel in de krant lezen." Dat mag de krantuitgevers niet beletten om complementair aan de papierene krant ook digitale nieuwsproducten aan te bieden, aldus De Bens. En voor de journalisten stelt de evolutie de levensgrote vraag of ze steeds meer, dan wel ander en beter nieuws moeten brengen. Draait journalistiek, met andere woorden, louter rond nieuwsgaring of ook rond nieuwsbewerking?

E. DE BENS, *De Pers in België*. Het verhaal van de Belgische dagbladpers, gisteren, vandaag en morgen, Lannoo, Tiel, 2000, 455 pagina's.

FET- redactie wil stichting als bewaker van redactiestatuut

Wout Pittoors

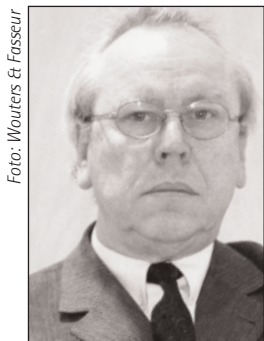

Foto: Wouters & Fasseur

Hoofredacteur Marc Van Cauteren

Het zou best kunnen dat in de zeer nabije toekomst een "Stichting" gaat waken over de journalistieke autonomie van de F.E.T-redactie (zowel de krant als haar broertje van de elektronische berichtgeving) en over het naleven van de regels zoals voorzien in het redactiestatuut. De geboorte van een dergelijke "Stichting" kan kaderen in het herschrijven van de statuten van uitgeversbedrijf "NV Tijd". Die blijken hier en daar aan onduidelijkheid te lijden, onder meer in de passage omtrent het uitstappen van aandeelhouders. Hoofredacteur Marc Van Cauteren: "Uit de sneuvelteksten van onze redacteurs, voorzien van de nodige opmerkingen, hebben we intussen een voorstel van redactiestatuut gefilterd en besproken op directieniveau. Het moet nu nog op tafel bij de raad van bestuur." Voor Van Cauteren is het nogal wiesd, dat zo'n

redactiestatuut maar weinig betekenis heeft als er geen controle-orgaan bestaat dat kan toekijken op de naleving ervan. Hij ziet de "Stichting" in de schoot van de uitgeverij dan ook bevolkt door "externe figuren". Marc Van Cauteren: "Natuurlijk moeten die vertrouwd zijn met de lijn en de doelstellingen van onze redactie maar tegelijk moeten ze ten opzichte van uitgever en redactie voldoende onafhankelijk staan, opdat ze hun rol van scheidsrechter ten volle zouden kunnen spelen. Ze moeten de bewakers zijn van de nobele beginselen die de grondslag zijn van onze journalistieke onafhankelijkheid. Voor de redactie is dat een essentieel gegeven." Het idee van een "Stichting" zal bij de raad van bestuur van uitgever "Tijd" niet ongedocumenteerd worden aangekaart. Nederlandse voorbeelden (Volkskrant en NRC) kunnen hier als baken dienen. Na de hele "hurly-burly" rond een mogelijke verkoop van de Financieel-Economische Tijd is inmiddels de kalmte op de redactie weergekeerd. Marc Van Cauteren: "De vrees dat de hele poespas rond een dreigende overname onze ploeg zou treffen, is ongegrond gebleken. Ik heb echt niet zwaar moeten palaveren om onze journalisten bij elkaar te houden. Als dat geen goed teken is !".

Kredietbank verliest rechtszaak tegen journalist

'Uit grondig onderzoek van de stukken blijkt dat de verweerder aan onderzoeksjournalistiek deed en dat hij in zijn artikel -weliswaar zonder alle nuances toe te lichten en niet steeds zeer accuraat- een aantal feiten beschreef, waarvan vele gestaafd blijken te zijn.' Op basis van die redenering van de rechtbank van eerste aanleg in Antwerpen werd journalist Willy Van Damme vrijgesproken.

Laurent Coppens

De Kredietbank, ondertussen opgegaan in KBC, pikte het niet dat ze in verband werd gebracht met de verkoop van Superclubaandelen. Het vonnis, uitgesproken op 25 januari 2001, is niet alleen interessant omdat de journalist zomaar wordt vrijgesproken. De rechtbank van eerste aanleg stelt in haar motivering ook dat bij het nagaan van de verantwoordelijkheid van de auteur tevens de verantwoordelijkheid van de eind- en hoofdredacteurs én van de uitgever in overweging genomen moet worden. Opmerkelijk is dat KBC besliste om geen hoger beroep tegen het vonnis aan te tekenen.

In Trends van 27 november 1997 verscheen een artikel van de hand van Willy Van Damme met als titel 'Kredietbank en Superclub goede vrienden'. In het artikel schrijft Willy Van Damme dat het 'Hasselts parket onderzoekt hoe ver de betrokkenheid van de KB gaat [in de Superclubaffaire]'. Volgens de journalist 'speelde de Kredietbank een belangrijke rol in de KS-transactie door op 21 november '89 voor KS het Superclubaandeel te waarderen aan 2.260 Bef. Wat KS-voorzitter Thyl Gheyselincx toeliet om de aan De Prins betaalde prijs van 1.500 Bef. per stuk een koopje te noemen. (...) Intern waardeerde de bank het aandeel immers aan 1.250 Bef'.

De rechtbank van eerste aanleg poneert het bekende beginsel dat de vrijheid van mening een fundamenteel recht maar daarom nog niet een absoluut recht is. Bij het verspreiden van een mening dient onder andere rekening te worden gehouden met andere fundamentele rechten zoals de bescherming van de goede naam. Een journalist die daartegen zondigt, kan zich schuldig maken aan het strafrechtelijke begrip laster en eerroof en op basis daarvan een burgerrechtelijke fout begaan (artikel 1382 Burgerlijk Wetboek). Het gevolg is dat men de toegebrachte schade moet vergoeden. De Kredietbank stelde dat de journalist haar - ten onrechte - beschuldigde van medederschap of deelneming aan oplichting van de Kempense Steenkoolmijnen en eiste compensa-

tie hiervoor.

In haar motivering veegt de rechtbank de stelling van de Kredietbank van tafel. 'De rechtbank ontwaart in deze passage en het verdere artikel geen beschuldiging aan het adres van de Kredietbank van medeplichtigheid of medederschap van oplichting'. De rechtbank, die overigens vindt dat vele elementen uit het journalistieke verhaal wel degelijk gefundeerd zijn, besluit dat de goede naam van de Kredietbank niet op foutieve wijze besmeurd is geweest.

Getrapte verantwoordelijkheid

De Kredietbank dagvaardde slechts de journalist, en niet de eind- en hoofdredacteur, noch de uitgever van Trends, zijnde Roularta Media Group. Volgens de KB geldt in persaanlegingen nu eenmaal het principe van de getrapte aansprakelijkheid. De rechtbank maakt een duidelijk voorbehoud. Om te beginnen impliceert dit dat ze enkel een uitspraak kan doen over de inhoud van het artikel, en niet de titels, de ondertitels en de onderschriften bij de foto's. Immers, de journalist stelde dat enkel het artikel van zijn hand is. Doordat slechts de auteur gedagvaard is, weigert de rechtbank in haar beoordeling zaken op te nemen die niet van de hand van de auteur zijn.

En nog dit. Zonder journalist Van Damme te veroordelen, neemt de rechtbank blijkbaar toch aanstoot - gewoon door het te vermelden in haar vonnis - aan de beperkte onzorgvuldigheid waarmee de journalist zijn artikel schreef. De rechtbank spreekt van het niet steeds zeer accuraat beschrijven van feiten en van het staven van vele - dus niet alle - feiten. Hoe zei Peter Verlinden het weer enkele I nummers van De Journalist terug? 'Mijn stelling is dat de journalistiek zich geen enkele fout kan veroorloven, niet de allerkleinste, niet in de populaire massamedia, niet in de vakbladen..'

Het moet klikken met de baas

Foto: Delhaize
Guy Elewaut verzorgt de interne en externe relaties van Delhaize Groep. Voordien was hij coördinator van de financiële redactie van De Financieel-Economische Tijd en ondervoorzitter van de AVBB.

In 1998 nam Delhaize Groep de beslissing om haar communicatie uit te breiden, in het bijzonder naar de financiële wereld toe. Delhaize Groep trok mij daartoe aan. Hoe aantrekkelijk journalistiek ook moge zijn, in methodiek en ritme begint na negen boeiende jaren onvermijdelijk de routine toe te slaan.

Om te kunnen slagen als woordvoerder, bestaan een aantal voorwaarden. Het moet "klikken" met de "baas". Een communicator die niet op dezelfde golflengte zit met zijn afgevaardigd bestuurder of minister komt in een onwerkbaar situatie terecht. Ten tweede moet de communicator directe toegang tot de "baas" hebben en een grote autonomie krijgen.

Een communicator kan onmogelijk overtuigend zijn wanneer hij niet zelf in het project gelooft.

Het is ook belangrijk dat de ondernemingsleiding gelooft in het belang van communicatie. Bovendien moet ze middelen ter

beschikking stellen, zowel financieel als managementtijd. De communicator moet op zijn beurt bereid zijn tot teamwork. Iets waar de per definitie individualistisch ingestelde journalisten niet in uitblinken.

Alhoewel ik voorbereid was, verraste de slechte reputatie van de journalisten onder de beleidsverantwoordelijken mij toch. Het amateurisme, de onverantwoordelijkheid, het cynisme en het gebrek aan zelfkritiek van sommige journalisten, maken de situatie er niet beter op. Zo wordt het voor de woordvoerder - doorgaans de beste interne bondgenoot van de journalist - onmogelijk om zijn bondgenoten te verdedigen tegenover de bedrijfsleiding.

De grootste verrassing was het betrekkelijke belang van mediacontacten. Op zijn minst even belangrijk in onze kenniseconomie met zijn krappe arbeidsmarkt is interne communicatie. En de belangrijkste communicatie is gericht naar de financiële analisten en beleggers, de echte vierde macht die een onderneming op haar grondvesten doet trillen.

Het zijn aantrekkelijke tijden voor communicatoren. Bedrijven hebben het belang van communicatie ingezien en zijn bereid erin te investeren. Het is aan de journalisten om op deze opportuniteit in te spelen.

De oekaze van de cijfers

Foto: Wouters & Fasseur
René De Witte is financieel journalist bij FET.

Jaren geleden, zo herinner ik mij, durfden wij als financieel-economische journalisten tijdens de persconferentie van een of ander beursgenoteerd bedrijf, wel eens met de ultieme vraag komen: 'En mijnheer, wat is de intrinsieke waarde van uw aandeel?'. Daarmee poogden wij te vernemen of het aandeel van het bedrijf op de beurs lager of hoger noteerde dan wat het bedrijf volgens zijn balans in feite echt waard was. Als er te grote afwijkingen waren, stelden wij ons wel vragen. De journalist die vandaag vraagt naar de intrinsieke waarde, maakt zich onsterfelijk belachelijk. De notering van een aandeel heeft al lang niets meer te maken met de balanswaarde van een bedrijf, maar met zijn winstverwachtingen.

Niet de winst van gisteren, maar de winst van morgen is doorslaggevend voor de koersvorming. Het heeft er de job niet gemakkelijker op gemaakt. Je kan je als journalist verdiepen in een bedrijf. Het bedrijf kan actief zijn in een groeiende sector, het kan prachtig geleid worden en mooie resultaten voorleggen. Je kan als journalist dan een positief verhaal brengen, maar 's anderendaags wel vaststellen dat de koers van het aandeel keldert omdat het bedrijf de verwachtingen van de beursanalisten niet volledig heeft ingelost. Daar zijn tal van voorbeelden van. Je moet als journalist dus rekening houden met twee parameters: het echte nieuws (de resultaten, de sector, de economische omgeving) en het virtuele nieuws (de beschouwingen en de verwachtingen van de beursjongens). Het is vaak moeilijk om als journalist in artikelen de juiste afweging te maken tussen die twee parameters. Je hebt een lezerspubliek die de twee wil weten. Persoonlijk vind ik de gezondheid van een bedrijf nog altijd belangrijker dan de mogelijke winst die dat bedrijf over x

aantal jaren mogelijkerwijze zal realiseren. Ik vind trouwens dat het belang van de aandeelhouder ten opzichte van de andere stakeholders van een bedrijf (zijn personeel, omgeving, enz.) dringender zwaar moet gaan doorwegen. Ik gruwel van de oekaze van de bottom-line resultaten. Deze bedenking is uiteraard voor eigen rekening al is het natuurlijk wel zo dat de Financieel-Economische Tijd andere maatschappelijke waarden verdedigt dan het loutere hebzuchtige beursgewin. Gelukkig maar. Ik zou anders niet meer voor de FET werken. De afweging is overigens vaak moeilijk te maken omdat de tijd ontbreekt om die grondig te doen. We werden de voorbije jaren overspoeld door beursintroducties. Een aantal ter beurze genoteerde bedrijven maken er een spelletje van om hun berichten zo laat mogelijk te verspreiden. Hoe minder tijd een journalist heeft om een bericht grondig te lezen, hoe kleiner de kans dat hij met eventueel lastige vragen op de proppen komt. Dergelijke strategie kan een tijd lang werken, maar niet eeuwig. Denk maar aan Lernout & Hauspie. L&H is een goede les. Het is de jongste maanden in sommige kringen bon ton om te suggereren dat de Vlaamse financieel-economische pers in verband met L&H lag te slapen terwijl de grote onthullingsjournalistiek vanuit de Verenigde Staten kwam. Dat is een lachertje. The Wall Street Journal dankte zijn primeurs aan documenten die hen op een gouden schoteltje werden aangeboden. Op zich is daar niets verkeerd aan. Een journalist moet de mosterd ergens halen. De toegevoegde waarde tussen wat de journalisten van de WSJ werd aangereikt en wat ze erover publiceerden, was echter gering. De eenzijdige berichtgeving van de WSJ mag geen voorbeeld zijn. De Amerikanen dicteren het mondiale beursspel, beginnen het mondiale recht te dicteren. God behoede ons van hun journalistieke modellen. Als ik zie wat wij bij de FET - en wat onze collega's van voornamelijk De Standaard en De Morgen - de jongste maanden over L&H hebben geschreven, dan denk ik dat wij met zijn allen goed bezig waren/zijn.

Grote taarten hoeven we niet

Foto: Johan Van Cutsem

Dirk Selleslagh is hoofdredacteur bij Kanaal Z.

Waarom er de jongste jaren meer belangstelling van de bedrijven is voor de media, is niet altijd echt duidelijk. Alvast is er een grotere openheid gegroeid. Tot voor enkele jaren stonden bedrijven terughoudend, weigerachtig tegenover de pers. Nu hebben ze zelf de weg ernaartoe gevonden.

Er is zelfs een hele industrie van PR-bedrijven en commerciële bureaus gaan

floreren.

Elk bedrijf heeft zijn eigen commerciële behoeften en mag natuurlijk zelf bepalen welk budget het daarvoor veil heeft. Maar soms zijn de facturen voor diensten en 'evenementen' van PR-bedrijven echt wel overdreven. Grote taarten die worden afgegeven op redacties, kerstmannen die opduiken, ... dat vragen journalisten helemaal niet. Er wordt te veel moeite gedaan voor informatie. Wij zijn al blij genoeg met gewoon goeie informatie.

De geplogenheden die eerder bestonden binnen de reclamesector, zijn nu overgeplaatst naar de relatie tussen bedrijven en pers.

VRT heeft weinig last van stalking

Foto: VRT

Paul D'Hoore is financieel journalist bij de VRT.

Op het VRT-TV-journaal valt het nogal mee met de *stalking* door het bedrijfsleven. De verklaring is simpel: ruimte. Of beter: het gebrek aan ruimte. Ons langste journaal - om 19 uur - duurt 40 minuten. All in. Opdringerige woordvoerders of PR-bureaus kunnen we makkelijk afhouden met het argument dat we er geen plaats voor hebben. Wie voor een krant werkt, zal het veel moeilijker hebben om dát vol te houden. Tot voor enkele jaren, deden veel bedrijven zelfs nauwelijks moeite om zich bij ons kenbaar te maken. Dat is wel veranderd. Ongetwijfeld komt dat door de algemene trend naar méér economische berichtgeving, in de schrijvende én in de

audio-visuele pers. De voorbije jaren, is er ook een hele stoet bedrijven naar de beurs getrokken. Wie dát doet, is natuurlijk uit op media-aandacht. Toch lijken nog heel wat bedrijven zich de moeite te besparen. Als kersverse topman van Picanol, heeft Jan Coene onlangs de pers ter tafel genodigd in Comme Chez Soi. Het VRT-TV-Journaal heeft daar (helaas?) geen uitnodiging voor gekregen. Vergeten? Of wel-overwogen? Uiteraard hadden we daar in Het Journaal geen plaats voor gehad. Een onmiddellijke return on investment had Coene niet kunnen krijgen. Zelf moedig ik bedrijfsleiders

altijd aan om hun initiatieven kenbaar te maken. Je weet maar nooit. De ene dag, is de andere niet. Ook als je "maar" 40 minuten Journaal moet maken, ben je soms wanhopig op zoek naar items. Tegelijk temper ik dan hun verwachtingen. De kans is groot dat ze een jaar lang tevergeefs faxen en e-mails sturen. Anderzijds: in het Journaal komen, geeft een veel grotere exposure dan een artikel in krant of tijdschrift. En ik raad hen ten stelligste af om de zaak te forceren. Dat is contra-productief, en zal in de toekomst veeleer weigerachtigheid opwekken. Weinig plaats, is één ding.

Er heerst bij ons ook soms nog een ongezond wantrouwen tegenover het bedrijfsleven. Vorige zomer bijvoorbeeld, organiseerde Brantano een persreis om z'n lancering in Denemarken kenbaar te maken. Wij zijn toen niet op die uitnodiging ingegaan. "Reclame", vond de eindredacteur. Tja, álles wat een bedrijf doet, is natuurlijk reclame. Gaan we dan alléén bedrijfsnieuws brengen als het gaat om ontslagen, sluitingen, stakingen of ongevallen? Natuurlijk niet. Maar de drempel voor "positief bedrijfsnieuws" is toch nog aanzienlijk hoger. Nooit last gehad van opdringerigheid? Natuurlijk wel. Eén geval, herinner ik me nog levendig. Ik had iemand moeten ontgoochelen. En wat hoor ik, een half uur later: diezelfde persoon probeert alsnog de eindredacteur te overtuigen. Tevergeefs. En nóg later, hoor ik hem alweer bellen. Nu met de eindredacteur van het Late Journaal. Alweer vruchteloos. Ik ga het bedrijf niet noemen, maar u kan de naam makkelijk raden. Wélk spraakmakend bedrijf heeft zich de voorbije jaren het méést in de media weten te werken?

➡ Voor al uw vragen over Belgacom...

...belt u naar de

Belgacom Persdienst

➡ Tel.: 02/202.82.50 - Fax: 02/203.29.16

➡ website: www.belgacom.be

➡ e-mail: piet.van.speybroeck@belgacom.be

 BELGACOM

Erkenningscommissie motiveert beslissingen altijd

'Erkenningscommissie moet beslissingen motiveren', zo luidt de titel van een bijdrage in De Journalist van 27 maart jl. Deze titel en de tekst die erop volgt, wekken de indruk dat de Erkenningscommissie, anders dan vereist, haar beslissingen thans niet zou motiveren. Het is volkomen onjuist te stellen dat kandidaat-journalisten niet te horen krijgen waarom zij wel of niet worden erkend. Door iets dergelijks neer te schrijven, getuigt de auteur van een gebrek aan kennis van de materie en bovendien geeft hij een foutieve interpretatie weer van het antwoord van de Eerste Minister op een parlementaire vraag in de Senaat. Een correcte uitleg is hier op zijn plaats.

Zoals de Eerste Minister antwoordde, is de Erkenningscommissie inderdaad een administratieve overheid of bestuursoverheid. Zij bestaat niet uit ambtenaren of uit mensen van buiten de sector doch integendeel uit vertegenwoordigers van de journalisten (op voordracht van de VJ/AVBB) en van de mediadirecties (op voordracht van hun representatieve organisaties). De commissies in eerste aanleg en in beroep worden telkens voor vier jaar bij Koninklijk Besluit samengesteld. Dat gebeurde het laatst in september van vorig jaar.

Voor de Erkenning en de Bescherming van de Titel van Beroepsjournalist baseert de Erkenningscommissie zich vanzelfsprekend op de wet van 30 december 1963, die trouwens aan de oorsprong ligt van de oprichting van de commissies. En in tegenstelling tot wat het artikel van 27 maart laat uitschijnen, volgt de Erkenningscommissie nauwgezet de bepalingen van het Koninklijk Besluit van 16 oktober 1991 dat de werking regelt van de commissies in eerste aanleg en in beroep. Artikel 14 van dit KB bepaalt: 'Bij afwijzing van de aanvraag (...) moet de beslissing met redenen

omkleed zijn (...). Zo gebeurt het sinds dit KB van kracht is en zelfs nog voordien. Wie niet erkend wordt, krijgt dus wel degelijk een motivatie voor zijn afwijzing. Overigens gebeurt zo'n afwijzing nooit op stukken, maar wordt de betrokkene steeds opgeroepen. Hij of zij kan zijn of haar aanvraag dan persoonlijk (eventueel bijgestaan door een raadsman) komen verdedigen. De betrokkene krijgt ter zitting meteen een duidelijk beeld van wat er schort om erkend te kunnen worden. Eenzelfde werkwijze wordt gevolgd wanneer een erkenning wordt ingetrokken, zulks volgens art. 23 van het KB. Voor wie wél wordt erkend kunnen we korter zijn. Uit de erkenning vloeit de facto voort dat de betrokkene beantwoordt aan alle bepalingen van de wet van 30 december 1963.

In al de gevallen worden de aanvragers schriftelijk op de hoogte gebracht van de beslissing van de Erkenningscommissie, net zoals het KB van 1991 bepaalt. De aanvragers kunnen dan, als ze niet akkoord gaan met de beslissing in eerste aanleg, volgens de in het KB voorziene procedure in beroep gaan.

Onheus

In De Journalist van 27 maart staat letterlijk: 'Momenteel krijgt zoals bekend geen enkele kandidaat-journalist te horen waarom hij of zij al dan niet erkend werd'. De leden van de commissie ervaren deze uitlating als onheus, zelfs kwetsend omdat het om een flagrante onwaarheid gaat, die dan nog wordt afgedrukt in een magazine van de Vlaamse Vereniging van Beroepsjournalisten.

Raymond De Craecker, Voorzitter van de Commissie voor de Erkenning en de Bescherming van de Titel van Beroepsjournalist

Hernieuwing persdocumenten administratief

Het secretariaat van de VJ herinnert eraan dat ook loontrekkende journalisten een aanvraag moeten doen ter hernieuwing van hun persdocumenten voor de periode 2002-2006. Zoals de wet voorziet, staat de AVBB/VVJ daarbij in voor de administratieve omkadering en tekent de Erkenningscommissie voor de inhoud van de beslissing. Bruggepensioneerden kunnen tot aan het wettelijk pensioen een hernieuwing van hun erkenning vragen. Wettelijk gepensioneerden die van hun recht gebruik maken om nog in beperkte mate journalistiek bezig te blijven, kunnen ook een hernieuwing van hun erkenning vragen.

Gepensioneerden die geen hernieuwing van hun erkenning aanvragen, kunnen als erelid deel uitmaken van de beroepsvereniging. Zij behouden dan de aan het erelidmaatschap verbonden participatierechten in het reilen en zeilen van de VJ/AVBB; een abonnement

op De Journalist, een exemplaar van het 'Jaarboek van de Belgische pers', de gebruikelijke dienstverlening van het AVBB-secretariaat en een kortingskaart van 75 % bij de NMBS.

Niet-gepensioneerde journalisten die geen hernieuwingaanvraag zouden indienen, kunnen ook de band met de AVBB/VVJ behouden door aansluiting als erelid.

De Erkenningscommissie is ook bezig met de herziening van de documenten van de houders van een T-kaart. Zij worden eerststaags persoonlijk gecontacteerd.

Voor meer informatie is het secretariaat van de Erkenningscommissie telefonisch bereikbaar elke namiddag (behalve op woensdag) van 14 tot 16.30 uur op het nummer 02/229.14.65.

(AD)

Stafmedewerkster JAM bij zelfstandigen VVJ

De volgende vergadering van de Werkgroep Zelfstandigen vindt plaats op donderdag 26 april op het VJ-secretariaat, Steenkoolkaai 9B te 1000 Brussel. De vergadering start om 19.30 uur. Het eerste uur is voorzien als 'gewone' werkgroepvergadering.

Om 20.30 uur komt Katrien Van Eenoo, stafmedewerkster van de

Journalisten Auteursmaatschappij (JAM), toelichting verschaffen over auteursrechten.

Vanaf 21.30 uur is er nog tijd voorzien voor informele gesprekken met wat drank erbij.

(LV)

Belga-personeel houdt vast aan barema's

Directeur Egbert Hans: 'Belga wil groeien'

Bij Belga dringen de journalisten in een personeelsmotie aan op het behoud en de herwaardering van het klassieke verloningssysteem voor journalisten, dat neerkomt op vooraf bepaalde en anciënniteitsgebonden barema's.

Pol Deltour

In het kader van recent opgestart CAO-overleg liet directeur Egbert Hans verstaan dat hij van die barema's af wil. Hans gelooft meer in individuele loonafspraken en ziet loonsverhogingen liever afhangen van individuele evaluaties. Een pasklaar alternatief verloningssysteem heeft de Belga-directeur echter nog niet.

Begin februari gingen de AVBB en de drie vakbonden met de Belga-directie aan tafel zitten om een nieuwe huis-CAO uit te werken. Dat gebeurt voor alle personeel tesamen, wat niet belet dat de eisenbundel ook afzonderlijke hoofdstukken voor de journalisten en de redactiebedienden omvat. Zopas werd het personeel over de stand van de onderhandelingen gebriefd. Bij die gelegenheid liet 96,6 procent in een schriftelijke stemming (waaraan 56,3 procent van het personeel deelnam) weten achter de personeelsdelegatie te staan. In de goedgekeurde motie verwerpt het personeel de intentie van de directie om de lonen te 'de-baremiseren'. Geëist wordt dat "een aanvaardbaar budget" vrijgemaakt wordt voor precies een herwaardering van de barema's. In het kader hiervan vragen de journalisten ook dat functiecategorie 1 opgedoekt wordt, om terug te keren naar de traditionele categorie A waarin journalisten maximaal vijf jaar konden blijven om vervolgens automatisch terecht te komen in categorie B. De onderhandelaars van personeel en directie proberen momenteel consensus te bereiken over het financiële kostenplaatje

van een en ander.

Meer werken

Directeur Hans heeft hoe dan ook plannen met zijn persagentschap. Tegen het eind van het jaar wordt een personeelsuitbreiding voorzien met een goede tien eenheden tot 123 in het totaal. "Belga wil groeien, dus moet er meer gewerkt worden in plaats van minder", is het motto. Concreet komt het er voor Hans op aan dat het nieuwsagentschap "7 dagen op 7, 24 uur op 24 draait". Dat heeft ook gevolgen voor de werktijd, die als het van Hans afhangt zo weinig mogelijk gereduceerd wordt. Om die reden staat de directeur ook eerder sceptisch tegenover de vraag van de werknemers om te kunnen overschakelen op een werkweek van vier dagen a rato van 9 uur.

Het personeel vraagt verder een bevestiging van de algemene bepalingen in de nationale CAO tussen uitgevers en journalisten (CAO die de dagbladuitgevers in 1998 hebben opgezegd). De eisenbundel omvat tot slot nog een punt 'auteursrechten' - topic dat in het licht van de multimediale toekomst van Belga meer dan ooit actueel is. De volgende ontmoeting van AVBB en vakbonden met de directie is gepland voor 19 april.

Fred Germonprez in Kortrijk overleden

Foto: Patrick Holderteke

Fred Germonprez

Op 28 maart is in Kortrijk oud-beroepsjournalist Fred Germonprez overleden op 86-jarige leeftijd. Germonprez was van 1951 tot 1980 journalist voor Het Volk, en stond in die hoedanigheid ook aan de wieg van de 'Koerier van West-Vlaanderen'. Germonprez begon zijn carrière als secretaris van de Commissie voor Openbare Onderstand. Hij ontpopte zich snel als een veelzijdig auteur, en schreef o.a. 'De Magistraat' (1969),

een boek met een kritische blik op het gerecht. Gerechtsverslaggeving was door de jaren heen één van de vaste opdrachten van Germonprez op de Kortrijkse redactie van de Gentse krant.

Ander boek was 'Laatste Berichten', waarvan de titel refereerde naar een gelijknamige rubriek in de krant. Andere vaste krantenrubriek van Germonprez was 'Puntjes op de i', waarin hij zijn soms eigenzinnige kijk op de actualiteit gaf. Germonprez was naar verluidt de enige journalist die er ooit in slaagde een interview af te nemen van Stijn Streuvels.

Germonprez schreef ook romans, onder meer 'Iseland, Iseland ...', 'De

Moerduivels', 'Mensen in de schaduw', 'Kaper Jan Bart', 'De derde Hoofdzone', 'Hanan en Kraaiepoten'. Zijn bekendste roman was evenwel 'Dossier Bakelandt' (1964), dat zelfs in Oost-Europese talen werd vertaald. Opgemerkt waren de bezoeken van Germonprez aan de landen waar hij aanspraak maakte op auteursrechten voor zijn werk. De auteur reisde naar ginder en spendeerde er meteen de ontvangsten bedragen, die hij 'niet mee over de grens mocht brengen'. De kwestie van de auteursrechten hield Germonprez al lang geleden bezig. Hij heeft in België steeds mee de belangen van de auteurs verdedigd, en kwam daardoor ook terecht in de Raad van Beheer van Sabam. Fred Germonprez toonde zich tevens bezorgd om de belangen van het beroep. Vanuit die bekommernis werd hij één van de stichters van de Kortrijkse Perskring en was er lange tijd ondervoorzitter. Germonprez leefde voor zijn beroep. Op de redactie van Het Volk, die destijds gevestigd was boven de boekhandel van de krant, had Germonprez een bed geplaatst om er ook te kunnen blijven overnachten. Zo zou hij sneller kunnen uitrukken als er iets gebeurde. Germonprez had overigens nooit zelf een auto of rijbewijs. Voor zijn vervoer rekende hij altijd op collega's of de fotograaf met dienst. Tot net voor zijn dood heeft Germonprez zijn levendige belangstelling voor de journalistiek nooit verloren. De problematiek van de synergie tussen Het Volk en Het Nieuwsblad heeft hem tot op het einde kopzorgen geboord. (AD)

Humorfoto lauwert persfotografen

In de Humorhal te Duinbergen werden op zaterdag 31 maart de prijzen uitgereikt van het 23ste Internationaal Fotofestival van Knokke-Heist. Het festival organiseert de volgende weken vijftien fototentoonstellingen die te bekijken zijn in de Humorhal zelf, het cultureel centrum Scharpoord en het Casino van Knokke-Heist. Het Internationaal Fotofestival is gegroeid vanuit de wedstrijd 'Humor- en Kunstfoto'. Dit jaar werden 3 384 foto's van 450 fotografen uit 41 landen ingezonden. De 300 beste humor- en kunstfoto's worden momenteel tentoongesteld. Grappige, ludieke foto's

worden afgewisseld met kunstzinnige, technisch hoogstaande foto's. Vier persfotografen, lid van de Vlaamse Vereniging van BeroepsJournalisten en van de Vlaamse Vereniging van Beeld Journalisten, vielen in de prijzen. De 'Gouden Lens 2001' werd gewonnen door Tim Dirven uit Brussel. De 'Prijs Casino Knokke' werd gewonnen door Violet Corbett-Brock uit Jabbeke. De 'Prijs Knack 2001' ging naar Robert Vanden Brugge uit Brussel en de 'Prijs Toerisme 2001' werd in ontvangst genomen door Paul Bolsius uit Hoeilaart. (AD)

Foto: Paul Bolsius

Foto: Tim Dirven

Foto: Violet Corbett Brock

Foto: Robert Vanden Brugge

Mens achter het nieuws

Van Koerdische krant tot Medya TV

De Koerdische uitgaven '2 000'e Dogru'e', 'Yeni Ulke', 'Ozgün Gündem' hebben tussen 1990 en 1995 het leven van Necati Bozkurt (30) beheerst. Uit ideologische overtuiging begon hij te schrijven. De journalistiek werd zijn passie. Die bezorgde hem evenwel ook doodsbedreigingen en fysiek leed. Bozkurt voerde in Turkije de ideologische strijd voor Koerdische vrijheid, werkte voor een tijdschrift en kranten. Als een titel niet meer overeind bleef, startte wel een volgende. Steeds zag de redactie de kans om opnieuw de strijd aan te binden. In november 1995 vluchtte Bozkurt te voet naar Griekenland, waar hij een asielstatuut aanvraagde. Momenteel is een procedure bezig waardoor hij de Belgische nationaliteit zal verwerven.

Ann Deceunynck

Foto: Albert Scghers

Necati Bozkurt

Intussen had Necati Bozkurt in de zomer van 1995 tijdens een busrit in Istanboel vakantiegangster Eveline uit Antwerpen ontmoet. Zij volgde er een talencursus Turks. Necati en Eveline bleven na de vakantieliefde telefonisch in contact. In november 1995 vluchtte Necati uit Turkije weg. In 1996 verhuisde hij via Griekenland naar België. Intussen is het koppel getrouwd en hebben zij een dochtertje. Necati, afkomstig uit de Koerdische stad Van, heeft nu alleen nog maar telefonisch contact met zijn familie. Hij vond werk bij Medya TV in Denderleeuw. Zijn internationale perskaart koestert Necati als geen ander.

Necati begon tien jaar geleden op de redactie van '2000'e Dogru'e', wat zoveel wil zeggen als 'Recht naar 2 000'. Nadien ging hij aan de slag bij 'Yeni Ulke' - vrij vertaald 'Nieuw Land' - een dagblad dat op zo'n 15.000 exemplaren verkocht werd en waar Necati Bozkurt kantoorchef was in Diyarbakir. Het kantoor werd op een dag kort en klein geslagen. De telefoon werd gesaboteerd. Toen Necati eigenhandig de verbindingen had hersteld, kreeg hij doodsbedreigingen te horen. Bozkurt werd op reportage in Yuksekova opgepakt, ondervraagd, opgesloten en mishandeld. Hij kwam zonder proces terug vrij. De uitgaven van de Koerdische pers werden door de Turkse

autoriteiten permanent geboycot. Maar ook de vervoerfirma die zorgde voor de verspreiding van de kranten, werd onder druk gezet. Medewerkers vanaf 15 jaar gingen zelf instaan voor de verspreiding. Ook zij werden met vleesmesses bedreigd. Andere krantenverspreiders werden in hun rijdende auto beschoten. 'Op een gegeven ogenblik leek onze redactie meer een oorlogsziekenhuis.'

Necati Bozkurt zal altijd onthouden dat er wél steeds een publiek was voor 'Yeni Ulke'. 'Om de waarheid te kennen willen de mensen onze krant kopen. Onze enige betrachting was op een objectieve manier nieuws over Turkije te verslaan. Alle Turkse kranten durven liegen'. 'Yeni Ulke' werd nog opgevolgd door 'Ozgün Gündem', wat staat voor 'Vrije agenda'.

JOURNALISTEN VERMOORD

Toen het in Turkije zo goed als onmogelijk was om verder te werken, verhuisde Bozkurt naar Irak. 'Yeni Ulke' zou daar een kantoor openen. Toen Bozkurt na 4,5 maanden terug naar Turkije reisde om zijn paspoort te laten verlengen, werd dit identiteitsbewijs helemaal afgepakt. Het kantoor in Irak moest worden opgedoekt. Zijn uitgever gaf Bozkurt toen de raad te vluchten. Vijf journalisten werden kort voordien vermoord. Twee van hen zelfs op één week tijd.

Nadat Bozkurt in Griekenland was beland, en in afwachting van politiek asiel aldaar, werkte hij nog een tijdje in een regionaal kantoor van een Turkse krant. In die periode kon Bozkurt tot rust komen, en kreeg hij noodzakelijke psychologische hulp. Hij had zeer veel meegemaakt, had gezien hoe vrienden vermoord werden. Hij was er getuige van geweest dat dorpen en mensen in brand werden gestoken. Hij beseftte dat hij zelf ternauwernood aan de dood was kunnen ontsnappen. Professionele opvang was geen overbodige luxe.

Voor Medya TV werkt Bozkurt nu al vier jaar. Eerst werkte hij er op de nieuwsdienst. Nu maakt hij 'Zoom', een reportageprogramma dat om de twee weken gedurende drie kwartier uitgezonden wordt in het Koerdisch en Arabisch. De reportages worden gemaakt in heel Europa en behandelen sociale, culturele, racistische problematieken. Bozkurt is onlangs rond 'Lapland' een reportage gaan maken. De Lapse problematiek vertoont veel gelijkenissen met de Koerdische. Bozkurt heeft zopas ook rond het thema racisme een vergelijkende reportage gemaakt tussen Oostenrijk, Zwitserland, Zweden, Duitsland, Frankrijk en België. Bozkurt reist samen met één vaste cameraman Europa rond. Hij is een tevreden man. Hij doet zijn werk graag. Hij is ervan overtuigd dat 'via het scherm van Medya TV de Koerden, verdeeld over vier landen, verenigd worden'.

Een internering is geen vrijspraak

Raad voor Deontologie maant Het Laatste Nieuws aan tot beetje meer duiding

Aad Van Maanen

De Raad voor Deontologie heeft Het Laatste Nieuws op de vingers getikt voor zijn berichtgeving over de behandeling van een pedofilie-dossier door het Leuvense parket. Door de indruk te wekken dat het interneren van een pedofiel erop neer kwam dat deze vrijuit zou gaan, was deze berichtgeving 'ongenuanceerd en deontologisch niet correct'.

HLN meldde op 28 augustus 2000 onder de kop '*Seriepedofiel gaat wellicht vrijuit*' dat een man uit Herent, die ervan beschuldigd werd tientallen minderjarige jongens te hebben aangerand, 'allicht zonder straf geïnterneerd zal worden'. Het parket was van plan dit aan de raadkamer voor te stellen. Een dag later berichtte de krant over een protestactie, die de vader van een van de slachtoffers wilde opzetten tegen het feit dat de pedoseksueel buiten vervolging gesteld zou kunnen worden. '*Die man mag gewoon niet vrijkomen, zegt de vader machteloos*'.

Theo Jacobs, substituut-procureur en persmagistraat in Leuven, diende een klacht in tegen het volgens hem 'uiterst suggestieve karakter' van de artikelen. Daarin werd volgens Jacobs de verkeerde indruk gewekt dat internering gelijk zou staan met onvoorwaardelijke vrijlating, terwijl het juist een 'zeer zware beveiligingsmaatregel' is. Jacobs sprak van 'bewust kwaadwillige berichtgeving', die schade toebrengt aan het parket, en van 'pure desinformatie' die maatschappelijke schade aanricht.

Hans Deridder, algemeen chef Nieuws en Redactie bij HLN, nam in een repliek de verantwoordelijkheid voor de gewraakte titel op zich. Hij erkende dat de krant een fout had gemaakt door de indruk te wekken dat iemand die geïnterneerd wordt, vrijuit zou gaan. Hij meldde dat de fout geleid had tot een 'interne maatregel' binnen de redactie, maar zei niet welke. In de eigenlijke berichtgeving zag Deridder evenwel geen graten. Die was wel degelijk voldoende uit-

gebalanceerd, stelde hij.

STRAFWETBOEK

De Raad voor Deontologie beschouwt de gewraakte titel van het bericht van 28 augustus als 'bijzonder ongenueanceerd en daardoor deontologisch niet correct'. Ook de rest van de berichtgeving was volgens de Raad 'op sommige punten te weinig genuanceerd'. Internering wordt doorlopend geassocieerd met begrippen als 'buiten vervolging stellen', 'zonder straf' en 'vrijkomen'. De Raad meent dat HLN een minimum aan duiding had kunnen geven over de inhoud en draagwijdte van de term 'internering'. Dat hoeft overigens niet te betekenen dat een krant 'een aflevering van het strafwetboek' wordt, zoals Deridder had betoogd.

De Raad neemt er wel akte van dat bij HLN een 'interne maatregel' was getroffen, maar meent dat de foutieve berichtgeving ook in de krant rechtgezet had moeten worden, en dat was niet gebeurd.

De Raad is het niet eens met de klacht van Jacobs dat het standpunt van het Leuvense parket niet was gevraagd. De krant had zich gebaseerd op het standpunt van het parket zoals verwoord in het gerechtelijk dossier, en volgens de Raad was dat voldoende.

De Raad neemt nog akte van de 'problematische verhouding' tussen de Leuvense persmagistraat en de redactie van Het Laatste Nieuws. Volgens redactiechef Deridder weigert Jacobs al sinds jaar en dag vragen van de HLN-redactie te beantwoorden. De Raad voor Deontologie dringt aan op een correctie uitvoering van de afspraken, die in 1999 zijn gemaakt tussen de minister van Justitie, de gerechtelijke en politieke autoriteiten en de AVBB, zoals verwoord in een rondzendbrief van 30 april 1999 van de minister van Justitie en het college van procureurs-generaal.

Cartoon is 'commentaar'

Raad voor Deontologie ziet geen graten in Pirana

Een cartoon is een vorm van commentaar en mag derhalve schokkend of kwetsend zijn. Dit stelt de Raad voor Deontologie naar aanleiding van een klacht van de Nationale Raad van de Orde der Geneesheren.

Deze Orde had bij monde van voorzitter Holsters gevraagd te onderzoeken of bepaalde cartoons van Leon Van de Velde, beter bekend als Pirana, strookten met de journalistieke deontologie. Een van die cartoons, verschenen in P-Magazine van 26 juli 2000, toonde de geboorte van een meisje, dat vervolgens verkracht werd door drie artsen.

Hoofdredacteur Alain Grootaers voerde aan dat het de taak van een cartoonist is 'maatschappelijke tendenzen en situaties op de hak te nemen, te provoceren, grenzen af te tasten, taboes te doorbreken'.

Daarbij maken tekenaars vaak gebruik van 'de hyperbool, de kunst van het overdrijven'. Volgens Grootaers zijn cartoons een vorm van commentaar, waarop de regel 'feiten zijn heilig, maar commentaar is vrij' van toepassing is.

De Raad voor Deontologie is het hiermee eens en voegt daaraan toe geen uitspraken te willen doen over goede of slechte smaak. De Raad wijst erop dat het Europees Hof voor de Rechten van de Mens herhaaldelijk heeft gesteld dat journalistieke opinies schokkend, kwetsend of zelfs beledigend mogen zijn. De Raad acht het verder niet zijn taak te oordelen over het eventuele lasterlijke karakter van de betrokken cartoons in de zin die de strafwet hieraan geeft.

(AVM)

Press Cartoon Belgium: Tweede editie

Na de eerste editie van de 'Press Cartoon Belgium' in 1999, is inmiddels de tweede editie een feit. Eenentwintig tekenaars werden genomineerd. Hun tekeningen zullen allemaal tentoongesteld worden op het 40ste Internationaal Cartoonlynival van Knokke-Heist. De winnaar zal in juni bekend gemaakt worden en een geldprijs ontvangen ter waarde van 250.000 Bf. Twee eervolle vermeldingen zijn elk 30.000 Bf. waard.

De selectie werd gemaakt uit de cartoons die verschenen zijn in de Belgische kranten en tijdschriften in de periode van 1 april 2000 tot 31 maart 2001. 107 tekeningen van 21 cartoonisten werden door de jury uitgekozen.

De Vlaamse genomineerden zijn Canary Pete (Gazet van Antwerpen), Fobie (Het Belang van Limburg), Gal (Knack), Ian (Knack), Kamagurka (De Financieel Economische Tijd en Humo), Karl (Trends), Marec (Het Volk Et Het Nieuwsblad), Meynen (P-Magazine), Steve (Bonanza), en Zaza (De Standaard en Bonanza).

Ook tekeningen van Zak (De Morgen) komen in de selectie voor, maar de winnaar van de eerste editie in 1999 kan dit jaar geen aanspraak maken op een prijs.

N.a.v. de Press Cartoon Belgium wordt bij Van Halewyck een boek uitgegeven dat aan de hand van alle geselecteerde cartoons een

overzicht biedt van één jaar Belgische actualiteit. Een Franstalig boek wordt uitgegeven bij Luc Pire.

(AD)

DE UITVINDING VAN DE PERS-CARTOON

Onder embargo

Christi Van Calster, zelfstandig journaliste voor de Oost-Brabantse editie van het Nieuwsblad, is benoemd tot informatie-ambtenaar van de stad Aarschot. In deze nieuwe functie zal ze zich zowel gaan bezighouden met de interne communicatie naar de stedelijke diensten als de externe informatie naar de inwoners toe. Zo dient ze onder meer het gemeentelijk infoblad Open Kaart te 'herdenken', en de komst van een website voor te bereiden. ●●● Volgens een onbevestigd gerucht gaat ook **Frank Schlömer**, van de buitenlandredactie van de De Morgen, naar Belga. Daarmee zou Belga (met directeur Hans, hoofdredacteur Hanot en redactiechefs Muys en Goossens) nog meer op een oudemannenclub van De Morgen gaan gelijken. ●●● Na **Jan Antonissen** heeft nu ook **Luc Kempen** de deur van Bonanza achter zich dicht getrokken. Ook hij keerde terug naar de Humo-stal. **Kurt Vandemaele** ging in de omgekeerde richting. Hij verliet Humo in het voordeel van Bonanza. ●●● Correctie: **Frank Schlömer** gaat toch niet naar Belga, nu directeur Hans en hoofdredacteur Hanot tot het besef gekomen zijn dat daar inmiddels ene Paul Goossens zit. ●●● Het blijft spannen tussen **TV-Brussel** en het **Vlaams Blok**. Het Blok heeft nu ook in hoger beroep bot gevangen met zijn eis om opgenomen te worden in de algemene vergadering en de raad van bestuur van de Brusselse regionale televisiezender. 'Binnen het geschapen decretale en statutaire kader behoudt TV-Brussel de discretionaire bevoegdheid om (individuele) leden al dan niet te aanvaarden', staat in het arrest van het Brusselse hof van beroep van 20 maart jl. Een idee voor de andere omroepen? ●●● Een gerucht wil dat **Pol Deltour**, nationaal secretaris van de VVJ/AVBB én ex-De Morgen, naar Belga zou gaan ... ●●● Minister van Justitie **Marc Verwilghen** (VLD) heeft het besluit ondertekend dat de erkende auteursvennootschappen recht verleent op geld uit het Reprobel-fonds voor het financieren van hun administratie. Voor de **JAM**, JournalistenAuteursMaatschappij, komt dat neer op 50 miljoen. In een volgende editie van De Journalist gaan we uitgebreid in op de auteurs- en reprografierechten van de journalisten. ●●● Dat van Deltour klopt ook niet. Het blijft voorlopig raden naar de redenen van het niet doorgaan van deze transfer. ●●● Het stoffelijk overschot van **Maarten Thijs**, Antwerpse Belga-journalist die in 1987 overleed, werd vorige week van het kerkhof van Wilrijk overgebracht naar het Antwerpse Schoonselhof. De journalist werd op verzoek van zijn familie bijgezet op het erepark van weerstanders uit WO II. ●●● In de dagen nadat de algemene aandeelhoudersvergadering van **Le Matin** zich had uitgesproken voor de stopzetting van de activiteiten van de krant, bleef het blad toch nog verschijnen. De - zéér grotereels vrouwelijke - redactie wist niet van ophouden. ●●● Bij **De Vrije Pers** beleven vrouwelijke journalisten betere tijden. De gloednieuwe redactie van **Lola** bestaat uit een kernredactie van liefst tien redactrices die geflankeerd worden door één redacteur. Voor de hoofdredactie en adjunct-hoofdredactie tekenen twee mannelijke collega's. Het redactiesecretariaat van Lola is in handen van **Erna Boelen**. Zij verliet enkele maanden geleden de stal van De Persgroep aan de Antwerpse Rijnkaai om een paar honderd meter verder aan de slag te gaan op de Oude Leeuwenrui bij De Vrije Pers.

Officieel Jaarboek van de Belgische Pers - 2000

Het 'Officieel Jaarboek van de Belgische Pers - 2000' van de VWJ en AJP is nog steeds verkrijgbaar op het secretariaat. Het bevat uitgebreide informatie over de journalistenvereniging zelf, over de Erkenningscommissie, over de Belgische media en over gespecialiseerde instellingen en verenigingen.

Kostprijs: 2.800 Bef. voor bestellingen in België, en 3.000 Bef. voor levering in het buitenland.

Voor bestellingen en info kan men terecht bij Lisbeth Moons op het VWJ-secretariaat, Steenkoolkaai 9 te 1000 Brussel (tel. 02/223 02 72 en fax 02/223 02 72).